

V juniju pričakujemo blago rast zaposlovanja

Od 11. do 17. julija 2020

Majsko zmanjšanje zaposlenosti pretežno vezano na predelovalne dejavnosti

V mesecu maju je bilo po podatkih Statističnega urada RS v Sloveniji 884 tisoč delovno aktivnih oseb, kar je bilo medletno za 1,4 % manj. V enem letu (maj 2020/maj 2019) je tako bilo število formalnih delovnih mest (ki imajo podlago v socialnem zavarovanju) nižje za 12.200. Pri pravnih osebah se je število zaposlenih znižalo za 9.600, pri fizičnih osebah za 4.100, število samozaposlenih pa je bilo višje za 1.500, predvsem zaradi prirasta pri številu kmetov (1.200). To je najverjetneje posledica tega, da so se določeni ljudje, ki so izgubili zaposlitev, svoj osnovni status socialnega zavarovanja uredili z odprtjem statusa kmeta.

Glede na mesec april (maj 2020/april 2019) se je število izgubljenih delovnih mest po dveh mesecih naraščanja (v marcu 2.260 in v aprilu 10.500) umirilo na 1.600, predvsem zaradi umika omejevalnih ukrepov v sektorju gostinstva. Med dejavnostmi so bili največji premiki pri delovno aktivnih zabeleženih v predelovalnih dejavnostih (1.170 manj) in zaposlovalnih dejavnostih (540 manj), ki so (zadnje) v osnovi pretežno vezane na povpraševanje po dodatnih delovni sili v prvi našteti dejavnosti. Znotraj predelovalnih dejavnosti sta bili pri dodatnem zaposlovanju najmočnejši popravilo in montaža strojev in naprav (+100), proizvodnja farmacevtskih izdelkov (+40) in presenetljivo, proizvodnja oblačil (+20). V proizvodnji električnih naprav (-220) in izdelkov iz gume in plastike (-210) je bilo odpuščanje nekoliko višje, predvsem zaradi strukturnih izzivov v prvi dejavnosti ter negativnega vpliva avtomobilske industrije na povpraševanje po izdelkih iz gume v drugi. V gostinstvu se je po umiku omejevalnih ukrepov pričakovano povečalo število delovnih mest, in sicer za 460.

Ključno pri podatkih o zaposlenosti je oceniti trende v prihodnjih mesecih. Pri Analitiki GZS ocenjujemo, da se bo zaposlenost v juniju sezonsko povečala, predvsem zaradi zaposlovanja v gostinstvu in gradbeništvu, medtem ko bo v predelovalnih dejavnostih število delovnih mest še vedno nekoliko upadlo (800 do 1.000). Za stabilizacijo zaposlenosti so ključni ukrepi sofinanciranja zaposlenih na čakanju na delo, sofinanciranje skrajšanega delovnega časa ter tudi turistični vavčerji (za gostinstvo). Raven povpraševanja po slovenskih izvoznih izdelkih je še vedno šibka, kljub rahlemu izboljšanju v zadnjih 14 dneh. Ukrepi spodbujanja domačega povpraševanja v nekaterih evropskih državah (78 % blaga izvozimo na te trge) bodo sicer ugodno vplivali na rast izvoza, vendar je šibkost na mednarodnih trgih visoka, kar je posledica drugega vala epidemije v nekaterih večjih gospodarstvih.

Plače v maju krepko višje zaradi izplačila izrednih dodatkov

Majska povprečna bruto plača je bila medletno (maj 2020/maj 2019) višja za 9,5 % (1.890 EUR), neto plača za 12 %. Ker je bilo v sektorju država manj zaposlenih na čakanju in ker so bili javni uslužbenci deležni določenih dodatkov (specifični za javni sektor), povezanih z delom v kriznih razmerah, je bila povprečna bruto plača v sektorju država višja za 16 %, v zasebnem za 6,5 %. Ker izredni dodatek za zaposlene, ki so delali v zasebnem sektorju (finančne družbe so bile izključene), ni bil obremenjen z davki in prispevki, je bilo neto povečanja plače v zasebnem sektorju višje (pri 10 %), medtem ko je bila neto povprečna plača v javnem višja za 15 %, podobno kot bruto plača. Podatki Banke Slovenije kažejo, da so gospodinjstva od začetka leta svoje vloge pri bankah povečala za 750 mio EUR, obveznosti do bank pa znižala za 100 mio EUR. To pomeni, da ključen izziv pri spodbujanju domačega trošenja ostaja v tem, kako spodbuditi potrošnike k porabi svojega denarja ter novim investicijam, saj privarčevana sredstva v razmerah globalno nizkih obrestnih mer in viškov likvidnosti ne spodbujajo rasti BDP. Bojazen potrošnikov glede prihodnosti izvira delno iz položaja v podjetjih, v katerih delajo, zato je obnašanje razumljivo. Ko se bo ponovno povečalo povpraševanje po izdelkih slovenske industrije lahko sami po sebi pričakujemo tudi dvig zaupanja potrošnikov.

Kitajske in ameriške družbe bolj optimistične kot ostale

IHS Markit je 16. julija objavil anketo med vzorcem podjetij (6.900) v 12 največjih gospodarstvih po svetu, ki je pokazala, da je pri 2/3 družb nivo poslovanja (aktivnosti) še vedno nižji kot pred izbruhom pandemije. Slaba desetina (8 %) ocenjuje, da je nivo poslovanja celo višji kot pred izbruhom. Med državami so razlike kar velike, kar lahko pripišemo tako moči lastnih gospodarstev (manjša odvisnost od izvoza v povprečju pomeni večji optimizem), strukturi gospodarstva (več farmacije in IT dviguje optimizem) kot trendi v številu okuženih v lokalnem okolju. Kitajsko in ameriško gospodarstvo tu izstopata (najnižji delež družb, ki beležijo padec poslovanja), sledita jima Rusija in Francija. Optimizem nemških gospodarstvenikov je nekje v sredini 12 držav. Največ pesimizma izkazujejo družbe iz Indije, Brazilije in Italije. Med sektorji so bili globalno gledano najbolj prizadeti sektor

turizma, transportne opreme (letala, avtobusi, stroji, ki se uporabljajo na letališčih ipd.), tekstila (spomladanska in poletna kolekcija sta se slabo prodajali), lesa in papirja, transporta in mehatronike. Najmanj pesimizma je bilo zaznati v sektorju pošte in telekomunikacij, kemični in plastični industriji ter v prehrani. Zelo dober vpogled v pričakovanja podaja vprašanje o številu mesecev, ko naj bi anketirana podjetja ponovno dosegla raven aktivnosti pred izbruhom pandemije. Približno 13 % družb pričakuje okrevanje v 3 mesecih, 17 % v 3-6 mesecih, 16 % do sredine 2021, preostanek pa lastne ocene nima ali pa pričakuje še daljši čas okrevanja. Te informacije so pomembne predvsem z vidika prihodnjih investicijskih odločitev, saj jih podjetja verjetno ne bodo izvedle, dokler (1) ne bodo dosegala starega nivoja poslovanja in, pomembneje, (2) ne bodo prepričana, da se bo prihodnji nivo poslovanja trajno povečal. Fokus rasti podjetij bo v veliko primerih tudi s prevzemi, saj so stroški financiranja prevzemov nizki, vendar takšne transakcije ne vplivajo na povečanje BDP.

Različni pogledi na evropski paket okrevanja

Evropska pogajanja o novem paketu okrevanja še vedno potekajo, države članice pa imajo pri določenih elementih novega paketa lastne pogoje. Nizozemci (zastopa jih Rutte) so predlagali rabat pri plačilu v proračun in povezavo (pogojevanje) prejema sredstev iz sklada za okrevanje z ekonomskimi reformami. V večji meri tudi predlagajo uporabo povratnih (dolžniških) sredstev, ki bi jih pogojevali z določeno večino glasov članic. Prav tako naj bi s tem naslavljali težave pri spoštovanju pravne države, kjer pa imajo višegrajske države, skupaj z Ciprom, Malto in nekaterimi drugimi vzhodnoevropskimi državami drugačne poglede.

Evropska podjetja do 250 zaposlenih poslovala slabše že pred izbruhom epidemije

Evropska centralna banka je prejšnji mesec izdala študijo, ki je pokazala, da so evropski MSP že v 2019 poslovali slabše kot v predhodnih 3 letih, pri čemer sta bili izjema Nizozemska in Avstrija. Predvsem v Italiji in Franciji je ta del gospodarstva že posloval slabše kot velike družbe. Anketa med podjetji je bila opravljena med 2. marcem in 6. aprilom 2020, Slovenija pa vanjo ni bila vključena. Pri tem velja izpostaviti, da so po definiciji Eurostata večina družb v Sloveniji MSP, le 237 je velikih (z več kot 250 zaposlenimi). Po ZGD-1 je bilo v letu 2019 416 velikih družb.

Dogodki v naslednjem tednu: gospodarska klima v Sloveniji

Dan objave	Kazalec	Vir oz. poročevalec	Pomen
20. 7. 2020, ponedeljek	Statistika gradbenih dovoljenj za stavbe, junij 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Vpliv na stanovanjsko gradnjo v prihodnjih mesecih
20. 7. 2020, ponedeljek	Indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih, junij 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Prenos nižjih cen surovin na končne izdelke je pričakovan; večji padec pomeni padec marž
23. 7. 2020, četrtek	Mnenje potrošnikov, junij 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Razpoloženje potrošnikov vpliva predvsem na odločitve pri nakupih blaga večje vrednosti
24. 7. 2020, petek	Gospodarska klima, poslovne tendence, junij 2020, Slovenija	Statistični urad RS	Pregled razpoloženja po ključnih sektorjih (proizvodnja, storitve, gradbeništvo, trgovina na drobno)
24. 7. 2020, petek	Indeks nabavnih managerjev v proizvodnji, julij 2020, Nemčija	IHS Markit	Pričakovati je manjši padec optimizma
24. 7. 2020, petek	Kompozitni (skupni) indeks nabavnih managerjev, julij 2020, EU-28	IHS Markit	Pričakovati je manjši dvig optimizma
24. 7. 2020, petek	Indeks nabavnih managerjev v storitvah, julij 2020, Združeno kraljestvo	IHS Markit	Ocena tekočega stanja v storitvah in pričakovanjih

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Kazalnik	Zadnja/predhodna vrednost	Ciljna vrednost (ocena Analitike GZS)	Stopnja negotovosti ocene (1=nizka, 5=zelo visoka)
Mnenje potrošnikov, junij 2020, Slovenija	-34	-28	4
Indeks nabavnih managerjev v proizvodnji, julij 2020, Nemčija	45,2	44,0	3
Indeks nabavnih managerjev v storitvah, julij 2020, Združeno kraljestvo	47,1	46,0	2